

Din jurnalul unui telefob

Televiziunea e ca un ziar. Ziarul trăiește o zi. E firesc, deci, ca în fiecare zi, televiziunea să fie ziar, să trăiască intens ca un ziar, să ardă pentru acea zi, întocmai ca un ziar. Evenimentul trebuie simțit și transmis în vigoarea clipei sale de strălucire. Lupta cu această clipă de aur a câștigat-o, cred, televiziunea, devenind unul din ziarele noastre cele mai bune.

Dar televiziunea nu este și nu poate fi numai un ziar. Ea este și trebuie să fie o bibliotecă, o discotecă, o cinematecă, un act de durată. Nu este vorba de un paradox, de o contradicție de esență, ci de dubla funcție, specifică, a acestui organism complex. Durata nu se opune clipei, ci o completează și o permanentizează. Durata se exprimă prin programul cultural, politic, artistic, educativ al televiziunii, prin capacitatea de a influența, de a forma, de a impresiona. În această direcție s-au realizat progrese notabile: teatrul la televiziune a devenit o operă de cultură serioasă și tinde să se transforme într-un fel de super-teatru, care să marcheze liniile fundamentale ale evoluției artei dramatice universale și naționale, în epoci, școli, modalități, personalități; filmul, cu unele excepții scuizabile, se structurează și el într-o veritabilă universitate cinematografică, atât prin modul de selecție a valorilor, cât și prin ex-

celelele colocvii de istorie a filmului susținute de D. I. Suchianu; emisiunile politice sînt mai puțin uscate, mai puțin convenționale, mai aproape de zona de interes și sensibilitate a spectatorilor (sînt de citat aici filmele politice realizate de Eugen Mandric, de Paul Anghel și Sergiu Verona, apoi suita de interviuri și documente „50 de ani în 50 de evocări“ dedicată semicentenarului P.C.R.). Sînt permanente ale televiziunii, permanente necesare, ca o bibliotecă, o discotecă sau o cinematecă.

Televiziunea a început să cîștige și în lupta pentru durată.

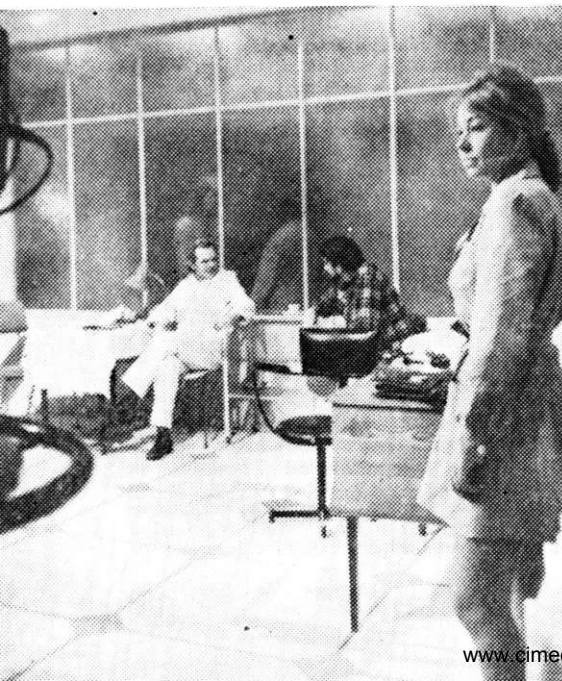

MARȚI, 30 martie. O creație impresionantă: Dina Cocea, în piesa lui Pirandello *Viața ce ți-am dat* (corect, din punct de vedere gramatical, titlul ar fi trebuit să sune: *Viața pe care ți-am dat-o*, așa cum îl consemnează și o cronică din „Contemporanul“; probabil că traducătorul, Florin Chirițescu, a preferat această formă pentru sonoritatea ei poetică indiscutabilă și pentru dramatismul ei, așa cum, de altfel, întreaga versiune românească a textului are acea misterioasă aură poetică, pe care nu toate traducerile din Pirandello au reușit s-o transmită...). Așadar, actrița de mare sensibilitate și de amplu registru interpretativ care este Dina Cocea a făcut să trăiască încă o dată pe micul ecran teribila dilemă gnoseologică, atât de intim specifică teatrului pirandellian, dilema existență-conștiință. Am văzut-o pe actrița urcînd, cu o stăpînire ireproșabilă a rolului, Golgota aprigă a cunoașterii, am văzut-o construind o altă lume, zbuțuimîndu-se dureros între logic și ilogic, între gînd și realitate, luptînd tragic pentru triumful unei mistificări, învingînd și fiind învinsă de propria-i neputință de adaptare la real. Fericita distribuie (de către regizoarea Sorana Coroamă, autoarea acestui spectacol remarcabil) a Dinei Cocea, în rolul mamei, care încerca să dea o nouă viață fiului mort, creînd un mit obsedant, i-a prilejuit interpretei o realizare memorabilă, într-una din zonele cele mai dificile și mai revelatoare ale teatrului modern, un teatru straniu, prin amestecul de cerebrealitate și pasiune, prin contradicțiile tulburi ce le scoate la iveală, prin relativism și echivoc, un teatru aflat aproape de hotarul fantasticului. Prim-planurilor tăioase, de o violență psihologică unică, scrutarea obsesiilor, jocul chinuitor al aparențelor și realităților dau un relief cu totul deosebit personajului interpretat de

Dina Cocea și Elena Amaria în „Viața ce ți-am dat” de Luigi Pirandello

Gh. Cozorici, Ion Marin-
nescu și Anda Caropol în
„Alibi pentru eternitate”
de Dan Tărchilă

Dina Cocea și creează o atmosferă excepțională de joc pentru ceilalți interpreți : Olga Tudorache, Doina Tuțescu, Ica Matache, Elena Amaria, Violeta Andrei, Dan Nuțu. Singurul care mi s-a părut în afara climatului teatral pirandellian : Andrei Codarcea.

Un spectacol care ne-a oferit o reală bucurie artistică.

MIERCURI, 31 MARTIE. Tristul destin al cărților mari, al scriitorilor mari : provoacă filme mici. Probabil că există un inefabil al literaturii superioare, care, încăpăținat de a rămâne exclusiv al cuvântului scris, se refuză cu îndârjire oricărei transpuneri, oricărei echivalențe. Fiindcă, după mediocritatea filmului *Lunga vară fierbinte* (în ciuda unei distribuții foarte bune), după convenționalitatea dezolantă a *Zăpezilor de pe Kilimandjaro* (idem), vedem astăzi o precară peliculă care încearcă să spună ceva despre *Marele Gatsby* al lui Scott Fitzgerald, și, din păcate, nu „spune” decât trama romanului, evacuată de orice poezie, de fiorul acela enigmatic, de gustul amar, de sentimentul acela afurisit, de stinghereală, care tulbură la lectură. Nu, nu e decât lumea exterioară a „marelui Gatsby”.

LUNI, 5 APRILIE. Un nou serial : *Cavalierul Furtună*. Naiv, desuet, plin de poncife, cu un dialog stângaci, anost. Sincer vorbind, cred că televiziunea noastră poate face seriale mai bune. Să-l așteptăm, prin urmare, pe primul, cu toată încrederea. Cu atât mai mult cu cât poartă semnături respectabile (scenariul : Eugen Barbu, regia : Radu Gabrea).

MĂRȚI, 13 APRILIE. Mă întreb totuși dacă dansurile — bine filmate, de altfel, de Jean Petrovici — au vreo legătură cu teatrul, chiar dacă emisiunea „Momente din istoria teatrului” le numește prudent : „secvențe dintr-o protoistorie a teatrului”. Teatrul presupune totuși personaje, acțiune dramatică, o știm prea bine. Jocurile țărănești cu măști fac parte mai curând din istoria dansului popular — deci altă familie artistică, cu alte legi și cu alt specific.

MIERCURI, 14 APRILIE. Un film de Orson Welles este o lume. O lume ciudată, contradictorie, cu abisuri imense, cu destine simbolice. (E și cazul filmului *Dosarul secret*, prezentat în premieră pe țară la telecinematocă). Arkadin din *Dosarul secret* este altă ipostază a cetățeanului Kane. Orson Welles se impune prin simbolul grandios, universal.

Dumitru Solomon